

Netwerk VN - Vrouwenverdrag

Aan de Vaste Commissie OC&W, Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 10 juni 2013

Betreft: Aandachtspunten van het Netwerk VN- Vrouwenverdrag bij de hoofdlijnenbrief
Emancipatie

Geachte dames en heren,

Het Netwerk VN-Vrouwenverdrag onderschrijft het gezamenlijk commentaar van een aantal vrouwenorganisaties op de hoofdlijnenbrief emancipatie. Daarbij wijzen wij er op dat ook het CEDAW-Comité, het VN-Comité dat toezicht houdt op de implementatie van het VN-Vrouwenverdrag, in zijn aanbevelingen aan Nederland regelmatig aandringt op 'gender impact assessments' om na te gaan wat de effecten van wetgeving en beleid voor (verschillende groepen) vrouwen zijn¹.

In aanvulling op bovenstaande wil het Netwerk VN-Vrouwenverdrag aandacht vragen voor een aantal punten, die eveneens samenhangen met de verplichtingen die voortvloeien uit het VN-Vrouwenverdrag.

1. Allereerst benadrukken wij dat we in principe voor generiek emancipatiebeleid zijn. In onze hele samenleving is gendergelijkheid en de emancipatie van vrouwen namelijk niet af. Zo verdienen vrouwen nog steeds 10% minder dan mannen², voldoet slechts 1 van de 93 in Nederland beursgenoteerde bedrijven aan het wettelijke streefcijfer 30% vrouwelijke bestuurders en commissarissen in 2016³ en is in een stad als Amsterdam minder dan helft van de vrouwelijke beroepsbevolking economisch zelfredzaam⁴. Emancipatiebeleid is dus onverminderd nodig voor alle vrouwen.

Toch is soms ook specifiek beleid nodig. Uit de hoofdlijnenbrief en de bijlage met maatregelen valt op te maken dat het kabinet onderkent dat emancipatiedoelstellingen niet gehaald kunnen worden met generiek beleid alleen, maar dat waar nodig specifieke maatregelen gericht op de verbetering van de positie van vrouwen (cq LHTB's) nodig zijn.

---

¹ Vgl Concluding Observations CEDAW 2010: 'The Committee further encourages the Netherlands to continue the process of strengthening its national machinery for the advancement of women and to systematize assessment of the gender impact of legislation and policies and gender budget analysis among the various ministries, as well as to provide an overview of progress in its next report.' And: 'The Committee further urges the Netherlands to conduct gender assessments of its social sector legislation and policies as well as of its cuts in the health-care budget, and to pay particular attention to older women, single mothers and women with disabilities.'

² Merens, A., Hartgers, M., & Brakel, van den, M. (2012). *Emancipatiemonitor 2012*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/ Centraal Bureau voor de Statistiek.

³ Merens, A. (2012). *Monitor Talent naar de Top 2011*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/ Commissie Monitoring Talent naar de Top.

⁴ Dienst Onderzoek en Statistiek (2012). *Update vrouwenemancipatie 2012*. Amsterdam: Dienst Onderzoek en Statistiek.

Een dergelijk facetbeleid (generiek waar mogelijk, specifiek waar nodig) is niet alleen nodig voor vrouwen in het algemeen; het is ook nodig voor specifieke groepen: laagopgeleide vrouwen, vrouwen in landelijke gebieden, bepaalde groepen zwarte-, migranten- en vluchtelingenvrouwen, oudere vrouwen. Wij pleiten niet voor herintroductie van doelgroepenbeleid, maar wel voor effectief beleid: beleid dat waar nodig is aangepast aan specifieke problemen en behoeften.

Om een dergelijk facetbeleid te kunnen voeren, is het allereerst noodzakelijk zo specifiek mogelijke data te verzamelen over de positie van verschillende groepen (vrouwen) - data, uitgesplitst naar sekse, leeftijd, etniciteit, opleidingsniveau. Pas wanneer dit soort data beschikbaar is, kan bezien worden of en waar generiek beleid volstaat, en of en waar specifiek beleid nodig is. Ook het CEDAW Comité dringt bij herhaling aan op het verzamelen van 'data and statistics, disaggregated by gender, ethnicity and age'⁵

Daarnaast heeft het CEDAW-Comité Nederland opgeroepen om meer gebruik te maken van 'tijdelijke speciale maatregelen' om de positie van vrouwen te verbeteren⁶.

Cultuurverandering, een woord waar de Hoofdlijnenbrief mee doorspekt is, is mooi en noodzakelijk, maar om deze cultuurverandering te bereiken zijn ook echte maatregelen nodig. Maatregelen die emancipatie mogelijk maken, zoals de beschikbaarheid van goede en betaalbare kinderopvang, en dwingende maatregelen gericht op het bereiken van substantiële gelijkheid, zoals quota en specifieke voorzieningen. Door echte maatregelen achterwege te laten, en vooral in te zetten op cultuurverandering, miskent het kabinet niet alleen de hardnekkigheid van de achterstelling van vrouwen, maar ook de afspraken die zijn gemaakt in het VN-Vrouwenverdrag, dat staten verplicht alle noodzakelijke maatregelen te nemen om te komen tot daadwerkelijke gendergelijkheid.

2. Minister Bussemaker schrijft het lopende beleid, de Hoofdlijnenbrief emancipatie 2011, voort te zetten. Daarin stond slechts een algemene intentieverklaring "*Het kabinet doet haar voordeel met de aanbevelingen van het comité, betreft deze bij de beleidsvorming*". Het kabinet zou echter ALLE aanbevelingen van het CEDAW-Comité uit 2010 moeten betrekken bij de beleidsvorming. Daarnaast zou een mensenrechtenparagraaf wenselijk zijn bij alle nieuwe beleidsvoornemens en in ieder geval die onderwerpen waarover een mensenrechtencomité zich heeft uitgelaten.

Daarom roept het Netwerk VN-Vrouwenverdrag graag nog eens de belangrijkste aanbevelingen van het CEDAW-Comité uit 2010 in herinnering, welke nog lang niet allemaal zijn opgevolgd:

- Nederland moet er beter voor zorgen dat vrouwen niet gediscrimineerd worden, dit geldt voor lesbische vrouwen, maar ook voor zwarte en migrantenvrouwen;
- Alle slachtoffers van mensenhandel moeten opvang en bescherming krijgen, ook als zij geen aangifte willen of durven te doen en/of medewerking aan het strafrechtelijke proces willen of durven verlenen;
- Nederland moet investeren in de empowerment en (arbeidsrechtelijke en sociale) positieverbetering van prostituees en eerst de risico's onderzoeken van de invoering van een registratieplicht voor prostituees, bijv. voor de bescherming van hun privacy;
- Nederland moet zorgen dat slachtoffers van huiselijk geweld recht hebben op een gratis

---

5 Vgl Concluding Observations CEDAW 2010: " The Committee also calls upon the State party to conduct regular and comprehensive studies on discrimination against immigrant, migrant and minority women, to collect statistics on their employment, education and health situation and to report them in its next report. ' And: 'The Committee calls upon all the governments of the State party to provide in their next report data and information, disaggregated by ethnicity, on rural women, women with disabilities and older women.'

6 The Committee encourages all governments of the State party to sensitize relevant officials to the concept of temporary special measures as interpreted in the Committee's general recommendation No. 25. The Committee recommends that the governments apply temporary special measures in various forms in areas where women are underrepresented or disadvantaged and allocate additional resources where needed to accelerate the advancement of women.'And: The Committee urges the State party to intensify its efforts to ensure equal opportunities for women and men in the labour market, including through the use of temporary special measures, with time-bound targets

- advocaat;
- Nederland moet borstimplantaten voor transgender vrouwen vergoeden;
- Het aandeel vrouwen in de politiek, vooral op gemeentelijk en provinciaal niveau, moet omhoog
- Nederland moet snel maatregelen nemen om de EU norm van 25 % vrouwelijke professoren te halen;
- Nederland moet ervoor zorgen dat meer vrouwen economisch onafhankelijk zijn door voltijd werk mogelijk te maken, door werkloosheid van vrouwen tegen te gaan en door de loonkloof tussen mannen en vrouwen te verkleinen;
- Vrouwen die in de huishouding en de zorg werken moeten dezelfde rechten krijgen als andere werkers;
- Nederland moet huiselijk geweld en andere vormen van geweld tegen vrouwen erkennen als grond voor asiel;
- De inburgeringseis en de minimum inkomenseis voor gezinsvorming en gezinshereniging treffen migranten en vluchtelingenvrouwen onevenredig. Dit is in strijd met het VN-Vrouwenverdrag;
- Nederland moet onmiddellijk iets doen aan de hoge moedersterfte van asielzoeksters. Deze is vier keer hoger dan die van Nederlandse vrouwen;
- Nederland moet ongedocumenteerde vrouwen informeren over hun rechten en zorgen dat zij toegang hebben tot gezondheidszorg

En een aantal aanbevelingen zijn herhaald in november 2012⁷. Het Comité verwacht al in juli 2013 aanvullende informatie over uitvoering van deze en enige andere aanbevelingen aangaande geweld tegen vrouwen en mensenhandel:

- Het huisverbod bij huiselijk geweld moet worden ingevoerd in Bonaire, St. Eustatius en Saba;
- Er moet snel een nieuw nationaal actieplan huiselijk geweld komen waarin de specifieke kenmerken van huiselijk geweld gepleegd tegen vrouwen ten volle aan de orde komen. De beleidsvoornemens in de Bijlage bij de Hoofdlijnenbrief ad B zijn niet ambitieus genoeg. Niet voor niets heeft het CEDAW-Comité bij brief van 26 november 2012 opnieuw dringend aanbevolen het al jaren aangekondigde nationaal actieplan huiselijk geweld *without delay* vast te stellen en uit te voeren.;
- NGO's moeten meer betrokken worden bij de aanpak van mensenhandel en de ondersteuning van slachtoffers.

Tot zover onze bijdrage.

Met vriendelijke groet,

Anne-Floor Dekker

Namens het Netwerk VN-Vrouwenverdrag
Postbus 15180
1001 MD Amsterdam

Het Netwerk VN-vrouwenverdrag is een overlegstructuur van verschillende organisaties en experts. In het Netwerk VN -Vrouwenverdrag werken samen: African Sky, Atria, CoMensha, Femmes for Freedom, Justitia et Pax, Movisie, Rights4Change, St. Emancipatie Online, SEDA, Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten van de Universiteit Utrecht, Tiye-International, Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann, Vluchtelingen-Organisaties Nederland, WO=MEN en verschillende experts op het gebied van het VN-Vrouwenverdrag. Het Netwerk VN-vrouwenverdrag is lid van het Breed Mensenrechten Overleg-Nederland.

---

⁷ Brief van CEDAW Comité d.d. 26 november 2012